

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 106/15
Λουξεμβούργο, 23 Σεπτεμβρίου 2015

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση C-362/14
Maximilian Schrems κατά Data Protection Commissioner

Κατά τον γενικό εισαγγελέα Υ. Βοτ, η απόφαση της Επιτροπής σχετικά με την επάρκεια της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στις Ηνωμένες Πολιτείες δεν εμποδίζει τις εθνικές αρχές να αναστέλλουν τη διαβίβαση των δεδομένων των Ευρωπαίων συνδρομητών του Facebook σε διακομιστές εγκατεστημένους στις Ηνωμένες Πολιτείες

Ο γενικός εισαγγελέας φρονεί περαιτέρω ότι η οδηγία αυτή είναι άκυρη

Η οδηγία περί της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα¹ ορίζει ότι τέτοια δεδομένα μπορούν να διαβιβαστούν προς τρίτη χώρα μόνον εάν η εν λόγω τρίτη χώρα διασφαλίζει ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας των δεδομένων αυτών. Πάντοτε κατά την οδηγία, η Επιτροπή μπορεί να διαπιστώσει ότι τρίτη χώρα διασφαλίζει ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας. Άπαξ η Επιτροπή εκδώσει απόφαση με τέτοιο περιεχόμενο, μπορεί να συντελεστεί η διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς την οικεία τρίτη χώρα.

Ο Maximilian Schrems, που έχει την αυστριακή ιθαγένεια, χρησιμοποιεί το Facebook από το 2008. Όπως και για τους λοιπούς συνδρομητές που διαμένουν στο έδαφος της Ένωσης, τα δεδομένα που παρέχει ο M. Schrems στη Facebook διαβιβάζονται, εν όλω ή εν μέρει, από την ιρλανδική θυγατρική της Facebook σε εγκατεστημένους στο έδαφος των Ηνωμένων Πολιτειών διακομιστές της Facebook USA όπου και διατηρούνται. Ο M. Schrems υπέβαλε καταγγελία ενώπιον της ιρλανδικής αρχής προστασίας δεδομένων εκτιμώντας ότι, κατόπιν των αποκαλύψεων στις οποίες προέβη το 2013 ο E. Snowden σε σχέση με τις δραστηριότητες των υπηρεσιών πληροφοριών των Ηνωμένων Πολιτειών (ιδίως της National Security Agency ή NSA), η νομοθεσία και η πρακτική των Ηνωμένων Πολιτειών ουδεμία πραγματική προστασία παρέχουν κατά της παρακολουθήσεως, από το αμερικανικό κράτος, των δεδομένων που διαβιβάζονται σε αυτήν την τρίτη χώρα. Η ιρλανδική αρχή απέρριψε την καταγγελία, μεταξύ άλλων, για τον λόγο ότι με απόφαση της 26ης Ιουλίου 2000², η Επιτροπή εκτίμησε ότι, στο πλαίσιο του καλούμενου καθεστώτος ασφαλούς λιμένα³, οι Ηνωμένες Πολιτείες διασφαλίζουν ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας στα διαβιβαζόμενα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

Επιληφθέν της υποθέσεως, το High Court of Ireland (ιρλανδικό Ανώτατο Δικαστήριο) ερωτά εάν αυτή η απόφαση της Επιτροπής έχει ως αποτέλεσμα να εμποδίζει την εθνική αρχή ελέγχου να ερευνά καταγγελία με την οποία προβάλλεται ότι τρίτη χώρα δεν διασφαλίζει ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας των διαβιβαζόμενων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και, εφόσον παρίσταται ανάγκη, να αναστέλλει τη διαβίβαση των δεδομένων αυτών.

Με τις σημερινές προτάσεις του, ο γενικός εισαγγελέας Υ. Βοτ εκτιμά ότι **η ύπαρξη αποφάσεως της Επιτροπής** που διαπιστώνει ότι τρίτη χώρα διασφαλίζει ικανοποιητικό επίπεδο ελέγχου στα

¹ Οδηγία 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281, σ. 31).

² Απόφαση 2000/520/EK της Επιτροπής, της 26ης Ιουλίου 2000, βάσει της οδηγίας 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την επάρκεια της προστασίας που παρέχεται από τις αρχές ασφαλούς λιμένα για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και τις συναφείς συχνές ερωτήσεις που εκδίδονται από το Υπουργείο Εμπορίου των ΗΠΑ (ΕΕ 2000, L 215, σ. 7).

³ Το καθεστώς ασφαλούς λιμένα περιλαμβάνει ορισμένες αρχές σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στις οποίες οι αμερικανικές επιχειρήσεις μπορούν να προσχωρήσουν οικεία βούλησει.

διαβιβαζόμενα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα **δεν μπορεί να αναιρέσει ούτε καν να συρρικνώσει τις εξουσίες που διαθέτουν οι εθνικές αρχές ελέγχου** δυνάμει της οδηγίας περί της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Περαιτέρω, φρονεί ότι **η απόφαση της Επιτροπής είναι άκυρη**.

Ο γενικός εισαγγελέας φρονεί κατ' αρχάς ότι, λαμβανομένης υπόψη της σημασίας του ρόλου τους στον τομέα της προστασίας των δεδομένων, οι εξουσίες παρεμβάσεως των εθνικών αρχών ελέγχου πρέπει να παραμείνουν ακέραιες. Εάν οι εθνικές αρχές ελέγχου δεσμεύονταν απολύτως από τις αποφάσεις που εκδίδει η Επιτροπή, τούτο αφεύκτως θα περιόριζε την όλη ανεξαρτησία τους την οποία διαθέτουν δυνάμει της οδηγίας. Ο γενικός εισαγγελέας συνάγει εντεύθεν ότι, εάν η εθνική αρχή ελέγχου εκτιμά ότι η διαβίβαση δεδομένων θίγει την προστασία των πολιτών της Ένωσης όσον αφορά την προστασία των δεδομένων τους, έχει την εξουσία να αναστείλει αυτή τη διαβίβαση δεδομένων, και τούτο ανεξαρτήτως της γενικής εκτιμήσεως στην οποία έχει προβεί η Επιτροπή με την απόφασή της. Πράγματι, η εκτελεστική εξουσία που παραχωρεί η οδηγία στην Επιτροπή δεν θίγει τις εξουσίες που παρέχει αυτή η ίδια οδηγία στις εθνικές αρχές ελέγχου. Με άλλα λόγια, **η Επιτροπή δεν έχει την αρμοδιότητα να περιορίζει τις εξουσίες των εθνικών αρχών ελέγχου**.

Μολονότι ο γενικός εισαγγελέας δέχεται ότι οι εθνικές αρχές ελέγχου δεσμεύονται νομικώς από την απόφαση της Επιτροπής, εντούτοις φρονεί ότι αυτός ο δεσμευτικός χαρακτήρας δεν μπορεί να καθιστά επιβεβλημένη την απόρριψη των καταγγελιών αυτού του είδους κατά τρόπο συνοπτικό, ήτοι πάραυτα και χωρίς εξέταση της βασιμότητάς τους, και τούτο κατά μείζονα λόγο αφού η διαπίστωση σχετικά με την ύπαρξη ικανοποιητικού επιπέδου προστασίας αποτελεί συντρέχουσα αρμοδιότητα των κρατών μελών και της Επιτροπής. Τυχόν απόφαση της Επιτροπής έχει, βεβαίως, σημαντικό ρόλο για τη διαμόρφωση ομοιόμορφων όρων διαβίβασεως εντός των κρατών μελών, ωστόσο, αυτοί οι ομοιόμορφοι όροι δεν μπορούν να ισχύσουν παρά μόνον ενόσω η διαπίστωση αυτή δεν τίθεται εν αμφιβόλω, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο καταγγελίας την οποία οι εθνικές αρχές ελέγχου υποχρεούνται να ερευνούν δυνάμει των εξουσιών τους έρευνας και επιβολής απαγορεύσεων που τους αναγνωρίζει η οδηγία.

Εξάλλου, ο γενικός εισαγγελέας φρονεί ότι, στην περίπτωση που διαπιστώνονται συστημικές πλημμέλειες στην τρίτη χώρα προς την οποία διαβιβάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, **τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για τη διαφύλαξη των θεμελιωδών δικαιωμάτων** που προστατεύονται από τον Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται **το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής και το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα**.

Λαμβανομένων υπόψη των επιφυλάξεων που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας σχετικά με το κύρος της αποφάσεως 2000/520, ο γενικός εισαγγελέας φρονεί ότι το Δικαστήριο θα έπρεπε να προβεί σε εκτίμηση του ζητήματος αυτού και καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η απόφαση είναι άκυρη. Πράγματι, από τις διαπιστώσεις στις οποίες προέβη τόσο το High Court of Ireland όσο και η ίδια η Επιτροπή συνάγεται ότι **η νομοθεσία και η πρακτική των Ηνωμένων Πολιτειών επιτρέπει τη συλλογή, σε μεγάλη κλίμακα, των διαβιβαζόμενων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των πολιτών της Ένωσης, χωρίς αυτοί οι τελευταίοι να απολαύουν αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας**. Αυτές οι πραγματικές διαπιστώσεις καταδεικνύουν ότι η απόφαση της Επιτροπής δεν περιέχει επαρκείς εγγυήσεις. Ελλείψει τέτοιων εγγυήσεων, η απόφαση αυτή εφαρμόστηκε κατά τρόπο που δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις που επιβάλλει η οδηγία και ο Χάρτης.

Ο γενικός εισαγγελέας φρονεί περαιτέρω ότι η πρόσβαση που διαθέτουν οι αμερικανικές υπηρεσίες πληροφοριών στα διαβιβαζόμενα δεδομένα στοιχειοθετεί **επέμβαση στο δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και στο δικαίωμα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα** που κατοχυρώνει ο Χάρτης. Ομοίως, το γεγονός ότι οι πολίτες της Ένωσης δεν έχουν πραγματικό δικαίωμα ακρόασης για το ζήτημα της παρακολούθησής και της υποκλοπής των δεδομένων τους στις Ηνωμένες Πολιτείες συνιστά, κατά τον γενικό εισαγγελέα, **επέμβαση στο δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης σε αποτελεσματική δικαστική προστασία** το οποίο προστατεύει ο Χάρτης.

Κατά τον γενικό εισαγγελέα, η επέμβαση αυτή στα θεμελιώδη δικαιώματα αντιβαίνει στην αρχή της αναλογικότητας, μεταξύ άλλων για τον λόγο ότι η παρακολούθηση στην οποία προβαίνουν οι αμερικανικές υπηρεσίες πληροφοριών είναι μαζική και μη στοχευμένη. Πράγματι, η πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα την οποία διαθέτουν οι αμερικανικές υπηρεσίες πληροφοριών καλύπτει εν γένει κάθε πρόσωπο και κάθε μέσο ηλεκτρονικής επικοινωνίας, καθώς και το σύνολο των διαβιβαζόμενων δεδομένων (καθώς και το περιεχόμενο των επικοινωνιών), άνευ ουδεμίας διαφοροποίησης, περιορισμού ή εξαιρέσεως αναλόγως του επιδιωκόμενου σκοπού γενικού συμφέροντος. Υπό τις συνθήκες αυτές, ο γενικός εισαγγελέας φρονεί ότι δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να θεωρηθεί ότι τρίτη χώρα διασφαλίζει ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας, τούτο δε ισχύει κατά μείζονα λόγο στην περίπτωση που το καθεστώς ασφαλούς λιμένα, όπως αυτό καθορίζεται στην απόφαση της Επιτροπής, δεν περιέχει ειδικές εγγυήσεις για την αποτροπή μαζικής και γενικευμένης προσβάσεως στα διαβιβαζόμενα δεδομένα. Πράγματι, ουδεμία ανεξάρτητη αρχή δεν μπορεί να ελέγξει, στις Ηνωμένες Πολιτείες, την προσβολή των αρχών που διέπουν την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα την οποία διαπράττουν αμερικανικοί φορείς, όπως είναι οι αμερικανικές υπηρεσίες ασφαλείας, έναντι των πολιτών της Ένωσης.

Ενόψει μιας τέτοιας διαπιστώσεως περί παραβιάσεως των θεμελιωδών δικαιωμάτων των πολιτών της Ένωσης, η **Επιτροπή θα έπρεπε, κατά τον γενικό εισαγγελέα, να αναστείλει την εφαρμογή της αποφάσεως**, και τούτο, έστω και εάν διεξαγάγει επί του παρόντος διαπραγματεύσεις με τις Ηνωμένες Πολιτείες προκειμένου να τερματιστούν οι παραβάσεις αυτές. Ο γενικός εισαγγελέας επισημαίνει εξάλλου ότι, εάν η Επιτροπή αποφάσισε να αρχίσει διαπραγματεύσεις με τις Ηνωμένες Πολιτείες, ο λόγος είναι πράγματι ότι, προηγουμένως, διαπίστωσε ότι το επίπεδο προστασίας που διασφαλίζει αυτή η τρίτη χώρα δεν ήταν πλέον ικανοποιητικό και ότι η απόφαση του 2000 δεν ανταποκρινόταν πλέον στη νέα πραγματικότητα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106